

Open Science és társadalomtudomány

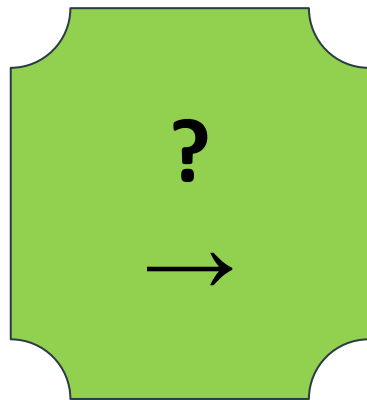
Gárdos Judit
tudományos munkatárs

Társadalomtudományi Kutatóközpont
Kutatási Dokumentációs Központ tkkdk

Társadalomtudományi Kutatóközpont
Szociológiai Intézet tkszi

FAIR - Open science

Open Science

FINDABLE

ACCESSIBLE

INTEROPERABLE

RE-USABLE

Transzparencia

- ▶ Átlátható
- ▶ Megismerhető
- ▶ Megérthető

Nyitottság

- ▶ Átlátható
- ▶ Megismerhető
- ▶ Megérthető
- ▶ *Befogadó*

tudományos

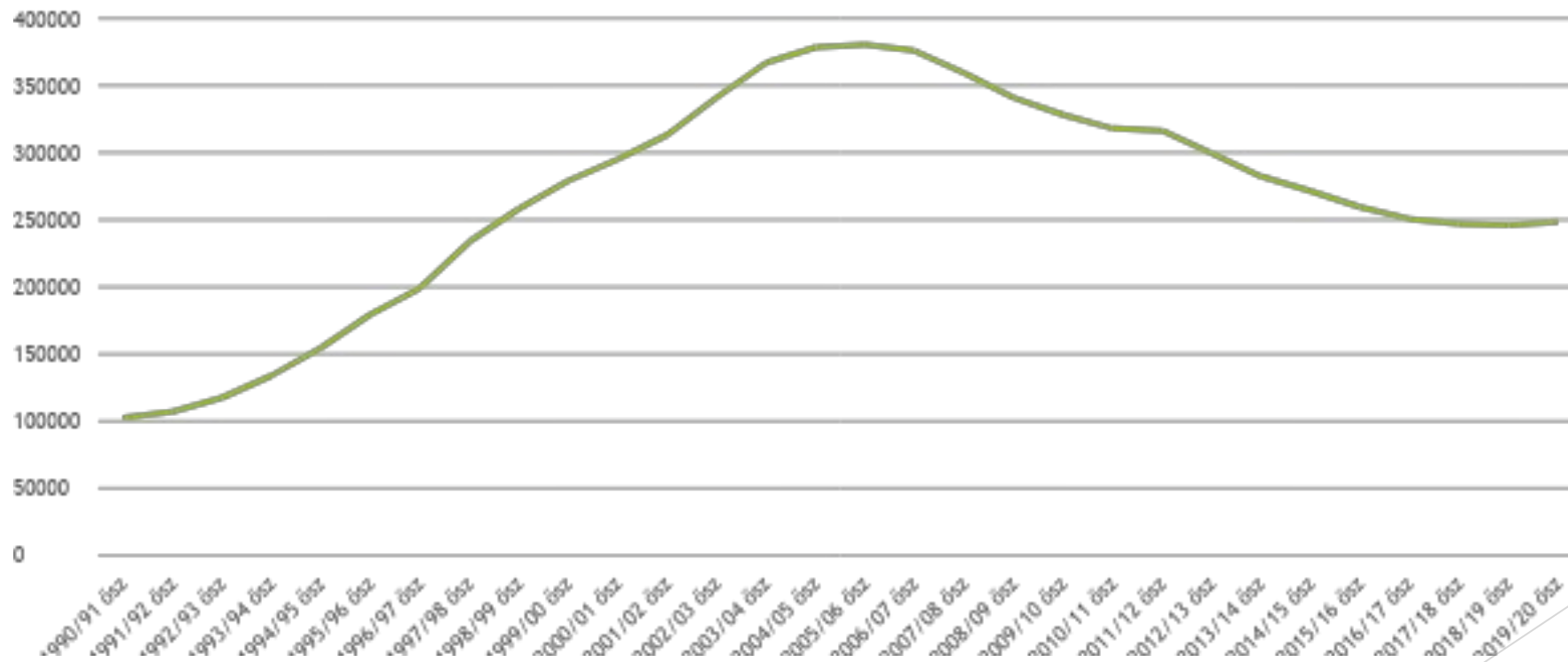
- intézmények
- folyamatok
- eredmények

Mitől válik nyílttá a (társadalom)tudomány?

- ▶ Bekapcsolódás a tudomány világába
 - ▶ Citizen science
 - ▶ Hozzáférés egyetemi helyekhez akkreditált képzésekben

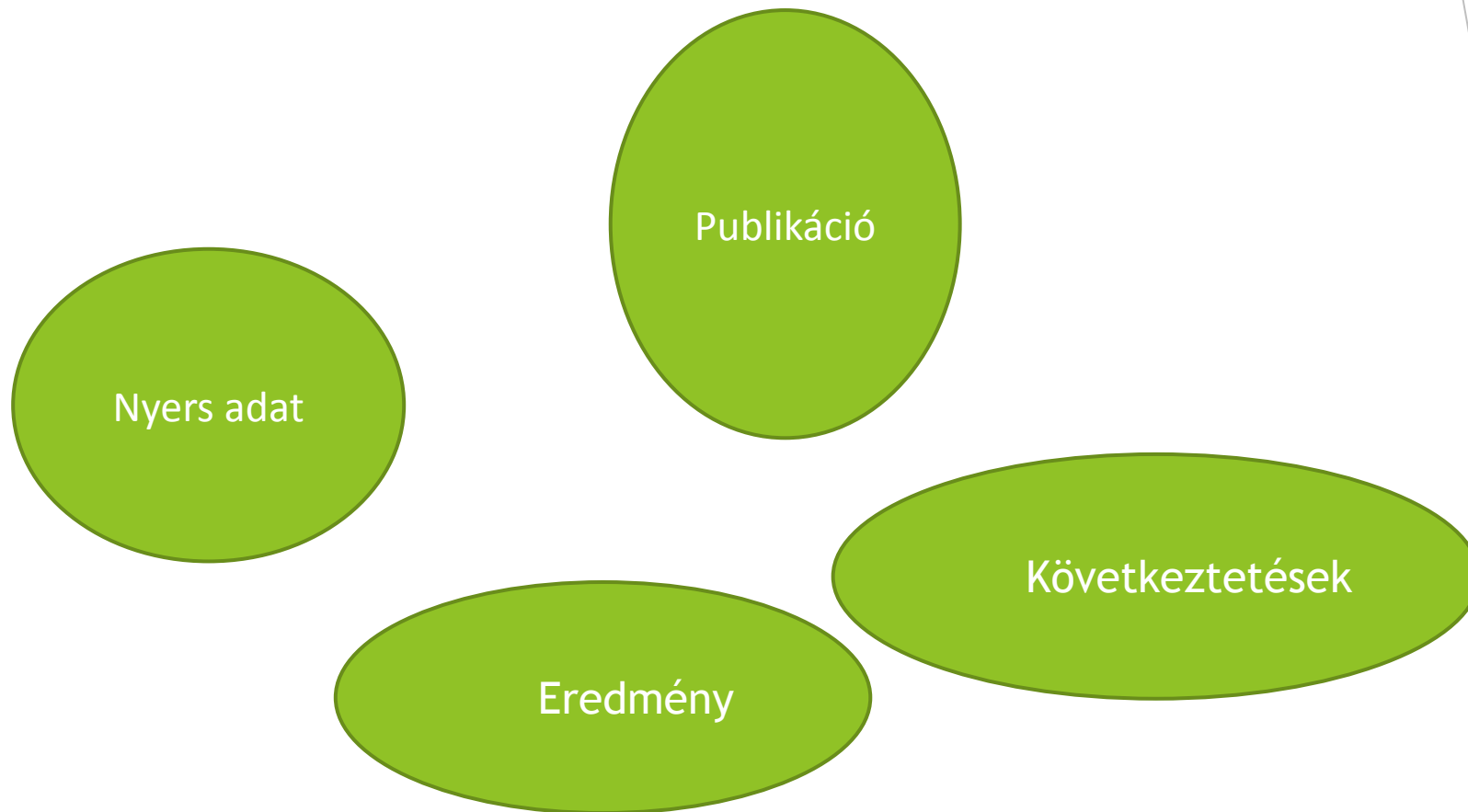
- ▶ Hozzáférés a kutatási eredményekhez
 - ▶ Publikációk
 - ▶ Adatok (időzítés is fontos!)

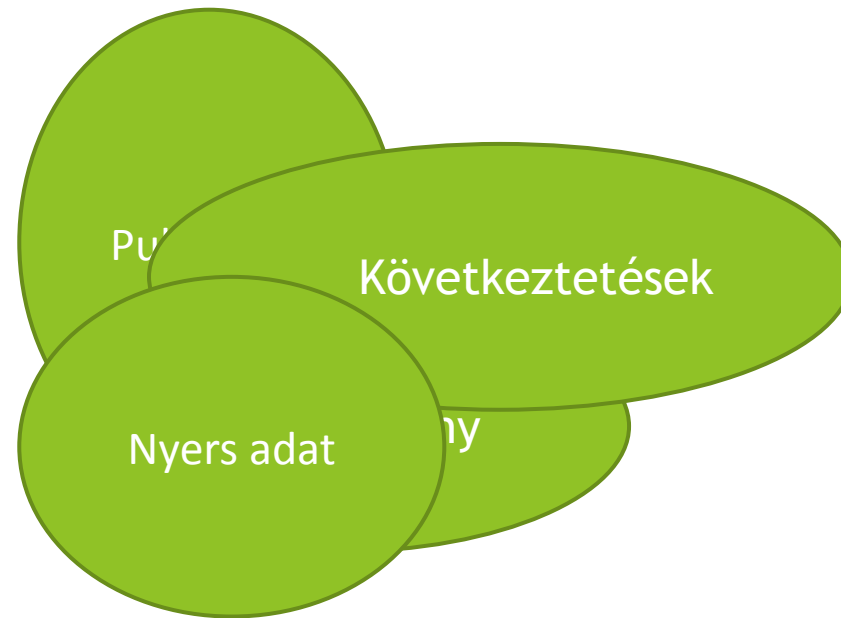
Egyetemi, főiskolai, alap-, mester- és osztatlan képzésben résztvevők száma

Mitől válik nyílttá a (társadalom)tudomány?

- ▶ Bekapcsolódás a tudomány világába
 - ▶ Hozzáférés egyetemi helyekhez akkreditált képzésekben
 - ▶ Citizen science
- ▶ Anyagi források a hazai tudástermelésbe való bekapcsolódáshoz
 - ▶ Széles és nyílt hozzáférés tudományos állásokhoz és forrásokhoz
- ▶ Bekapcsolódás a nemzetközi tudástermelésbe
 - ▶ Pályázatok, nemzetközi hálózatok (RDA, CESSDA, EOSC,...)
- ▶ Hozzáférés a kutatási eredményekhez
 - ▶ Publikációk
 - ▶ Adatok (időzítés is fontos!)

- eredmények reprodukálhatóak az adatokból?
- értelmezési horizontok, iskolák
- (társadalmi, gazdasági, politikai, tudományos stb.) kontextusok

Hozzáférés társadalomtudományos publikációkhoz

- ▶ Sok online folyóirat
- ▶ Nem feltétlenül láthatóak nemzetközileg (szüretelhető, angol metaadatokkal)
- ▶ Magyar nyelv mint korlát
- ▶ Néhány hazai kiadású idegen nyelvű folyóirat
- ▶ Digitális folyóiratarchívumok csak részben nyíltak, fizetős megoldások (Arcanum)
- ▶ Publikálási lehetőségek?

Mennyire nyitottak a társadalomtudományos folyóiratok?

- ▶ Nem mindig könnyű bejutni magyar társadalomkutatóként nemzetközi folyóiratokba:

„These findings suggest that social psychologists engaged with the international publication system are caught in a double-bind between collective systemic disadvantages and coerced compliance, especially outside the Global North.”

(“Some uninteresting data from a faraway country”: Inequity and coloniality in international social psychological publication. Bou Zeineddine F, Saab R, Lasticova B, Kende A, Ayanian A (2021). Journal of Social Issues. <https://doi.org/10.1111/josi.12481>)

- ▶ Ha alacsony a koncentráció: nem néhány „házi szerző” ír egy-egy folyóiratot
- ▶ Ha alacsony a stabilitás: egymást követő években a szerzői összetétel változatos

Folyóirat	szerzők száma	átlagos produktivitás	koncentráció	stabilitás	klaszter
Critical Sociology	836	0.93	0.16	0.17	1
Acta Ethnographica Hungarica	285	0.93	0.26	0.21	1
Socio.hu Társadalomtudományi Szemle	279	0.89	0.24	0.13	1
Ethnography	407	0.86	0.10	0.13	1
Intersections	347	0.82	0.18	0.21	1
Corvinus Journal of Sociology and Social Policy	227	0.82	0.14	0.26	1
Cultural Studies, Critical Methodologies	762	0.81	0.19	0.15	1
Contemporary European History	415	1.16	0.08	0.15	2
Jel-kép	225	1.08	0.24	0.19	2
Environment and History	379	1.04	0.19	0.14	2
Belvedere Meridionale	304	1.35	0.27	0.26	3
Belügyi Szemle	577	1.31	0.34	0.39	3
Ethnohistory	593	1.27	0.23	0.20	3
Tér és Társadalom	460	1.23	0.38	0.32	3
European Journal of Mental Health	279	0.71	0.25	0.20	4
Magyar Pszichológiai Szemle	592	0.65	0.31	0.16	4
Urban Studies	3500	0.64	0.16	0.27	4
Studies in Higher Education	3399	0.46	0.13	0.12	4
Replika	124	1.03	0.25	0.48	5
Közgazdasági Szemle	428	0.97	0.30	0.33	5
Politikatudományi Szemle	91	0.93	0.16	0.47	5
Demográfia	64	0.91	0.18	0.33	5
Statisztikai Szemle	313	0.78	0.25	0.38	5
Acta Medicinæ et Sociologica	15	11.47	0.00	0.14	6

Soós Sándor: A *Socio.hu Társadalomtudományi Szemle* folyóirat pozíciójának feltérképezése a hazai társadalomtudományi folyóiratok kontextusában – egy „pilot” vizsgálat tanulságai
<https://doi.org/10.18030/socio.hu.2021.4.4>

Folyóiratok minősítése és nyílt tudomány

- MTMT és REAL

- ▶ Egyetemeken, sok kutatóintézetben kötelező MTMT-be felvinni a publikációk metaadatait
- ▶ Egyre több full-text intézményi folyóiratrepozitórium (és azok minősítése az MTMT Repoitóriumminősítő Szakbizottságban: nemzetközi protokollok, hogy más keresők is „lássák” a metaadatokat): OAI: Open Archives Initiative Protocol for Metadata Harvesting
- ▶ Szövegek valamilyen változatának elhelyezése REAL-ban: sok helyen kötelező (de lehet teljesen zártan is)
- ▶ Támogatás open access nemzetközi publikációkra: finanszírozástól függ, EU-s projekteknél kötelező így publikálni

Társadalomtudományos kutatási adatok

- ▶ Változatos formátumok és tartalmak
 - ▶ Kérdőíves felmérésekből készült táblázatos adatsorok
 - ▶ Interjúk (filmek, hangok, leiratok)
 - ▶ Törvények, rendeletek, parlamenti felszólalások szövegei
 - ▶ Sajtógyűjtések
 - ▶ Big data: közösségi média gyűjtések, internetes korpuszok

Társadalomtudományos kutatási adatok

- ▶ Hol zajlik társadalomtudományos kutatás?
 - ▶ Mit lehet pontosan tudni ezekről a kutatásokról (téma, finanszírozás, stb.)
 - ▶ Hol vannak a nyers adatok?
 - ▶ (Hol) publikálnak az eredményekről?
 - ▶ Kié az adat? Mit akar vele kezdeni?
-
- ▶ Módszeresen vitasorozat - 11. alkalom: Szociológiai kutatási adatok Magyarországon (DOI: 10.17203/KDK511)

Hol zajlik társadalomtudományos kutatás?

- ▶ Egyetemeken
- ▶ ELKH-hoz tartozó kutatóhálózatban
- ▶ KSH
- ▶ Egyéb államilag finanszírozott kutatóintézetek
- ▶ think tankek (állami, civil, pályázati forrásokból gazdálkodnak)

Mit lehet pontosan tudni ezekről a kutatásokról (téma, finanszírozás, stb.)? Hol vannak a nyers adatok?

- ▶ Egyetemeken alig vannak hazai intézményi repozitóriumok
- ▶ Esetlegesség: híradások honlapokon, OTKA nyilvántartások,...
- ▶ ELKH-hoz tartozó kutatóhálózatban:
 - ▶ TK-ban van intézményi repozitórium
 - ▶ KRTK-ban KSH Kutatószoba van.
 - ▶ Több elszórt hazai adatbank és adatgyűjtemény van a társadalom- és bölcsészettudomány területén.
 - ▶ Változatos helyeken helyeznek el adatokat kutatók, de szenzitivitás korlátozza lehetőségeket (Github, stb.)
- ▶ KSH: adatokhoz hozzáférés cizellált
- ▶ Egyéb kutatóintézetek: kevés infó. Saját adatok jellemzően nem hozzáférhetőek, vagy csak egyéni alkuk alapján (akkor sem, ha a kormányzati szervek, közpénzből a megrendelők)
- ▶ Nincsenek mindig friss adatok arról sem, hogy milyen kutatások zajlanak (MTA - EMMI)

(Hol) publikálnak az eredményekről?

- ▶ Publikáció könnyen mérhető és jutalmazható output (adatpublikációkért általában nem jár elismerés itthon).
- ▶ Bizonyos kutatóintézetekben elvárt a nemzetközi publikáció, vagy szinte csak azt honorálják.
- ▶ Máshol nem az számít (tudományos eredmények népszerűsítése, háttéranyagok készítése).
- ▶ Publikációkba néhány eredmény kerül bele, adatok nagy része sokszor kiaknázatlan marad.
- ▶ Nem minden eredményt publikálnak vagy publikálnak időben.

Kié az adat? Mit akar vele kezdeni?

- ▶ Szellemi tulajdon - sok helyen szabályozatlan
- ▶ Adatok tulajdonlása: intézmény? kutató?
- ▶ Adatkezelési terv - gyerekcipőben
- ▶ Megosztási kultúrák - hosszadalmas változási folyamatok
- ▶ Szenzitív adatok, GDPR
 - ▶ Mi alapján kezelünk személyes adatokat a társadalomkutatás során? Általában hozzájárulás alapján. Magyarországon lassan kezdik bevezetni.
- ▶ Finanszírozó elvárásai - EU/Magyarország
- ▶ Kutatásetikai kérdések megosztásnál

20. Század Hangja

Archívum és Kutatóműhely

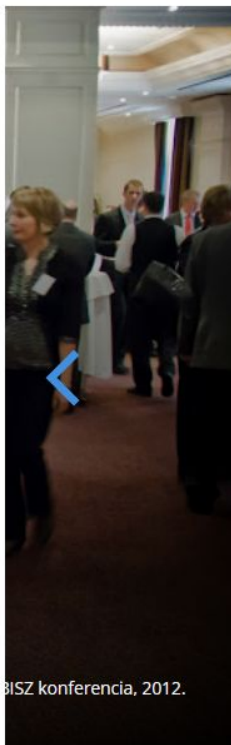
ELKH

Eötvös Loránd
Kutatói Hálózat

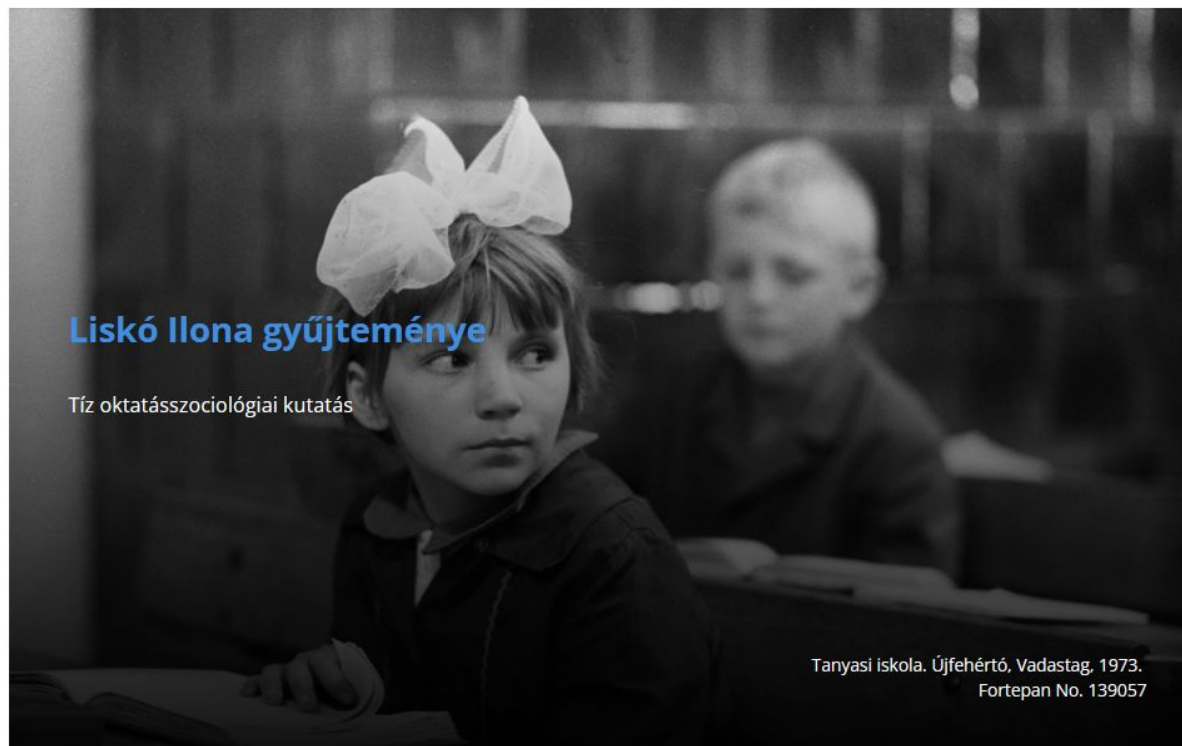
Keresés...

Digitális archívumunkban a legkiválóbb hazai kvalitatív szociológiai kutatások több ezer dokumentumát őrizzük és tesszük kutathatóvá.

ISZ konferencia, 2012.

Liskó Ilona gyűjteménye

Tíz oktatásszociológiai kutatás

Tanyasi iskola. Újfehértó, Vadastag, 1973.
Fortepan No. 139057

Munkaszociológia

A kutatás 19 magyar nyelvű dokumentumot tartalmaz.

A TK KDK-ban a Kutatóközpont kutatói által végzett kutatásokról tájékozódhat, kutatási gyűjteményekbe tekinthet be, teljes kutatási dokumentációkat és nyersanyagokat tölthet le.

Adatkeresés

- [Hogyan férhet hozzá a KDK gyűjteményeihez?](#)
- [Elérhető gyűjtemények](#)
- [Hírek, események](#)
- [Kérdése van? Írjon nekünk!](#)
- [Kutatási adatmenedzsment, adatvédelem, GDPR](#)
- [Gyakornoki program](#)
- [Publikációs pályázat](#)

Legfrissebb hírek

IV. Magyar Nyílt Tudományos Fórum

Mit jelent az, hogy nyílt társadalomtudomány? Ki és hogyan férhet hozzá Magyarországon tudományos tudáshoz, társadalomkutatási adatokhoz és publikációkhoz? Milyen korlátai vannak a tudományos nyilvánosságnak?

A KDK vezetője 2022. április 28-án a Magyar Nyílt Tudományos Fórum IV. online rendezvényen beszél a társadalomtudományok nyílt tudományos gyakorlatairól.

[Tovább](#)

KDK a Networkshopon

A KDK több munkatársa tartott előadást a 2022 áprilisában, Debrecenben megrendezett Networkshop konferencián.

[Tovább](#)

Kutatási adatkezelési terv a 2022-es OTKA pályázatoknál

20. Század Hangja Archívum és Kutatóműhely

A 20. Század Hangja Archívum és Kutatóműhely a Kutatási Dokumentációs Központ keretein belül, önálló archívumként működik.

[Tovább](#)

Hogyan gondozza a KDK a kutatási adatokat?

A Kutatási Dokumentációs Központ (KDK) a (volt MTA) Társadalomtudományi Kutatóközpontban folytatott kutatásokat dokumentálja, archiválja és teszi elérhetővé másodfelhasználás céljából. A gyűjteménygazdálkodási munka a kutatókkal szoros együttműködésben történik.

Tudományos Adatrepozitórium a magyar kutatói közösség számára

Az ELKH Adatrepozitórium projekt egy olyan digitális infrastruktúrát fejleszt, amely lehetővé teszi a kutatási adatok hosszú távú megőrzését, szolgáltatását, valamint szabályozott és megbízható megosztását.

[Bővebben →](#)

Hírek

Köszönöm a figyelmet!

Gardos.Judit@tk.hu